

De bestuurlijke afweging van risico's tegen de maatschappelijke kosten en baten van een risicovolle activiteit

Procesinstrument Mal Groepsrisico

Jaarcongres Relevant, 7 december 2010

Wim Brinker

Definitie groepsrisico

*Het groepsrisico geeft de kans weer op het overlijden van een groep van tenminste 10 personen als gevolg van een ramp waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken. **Het is een maat voor de maatschappelijke ontwrichting bij een ramp.***

2 minuten

Groepsrisicobeleid: *kans om te leren begrijpen hoe erg een risico is?*

Risicoperceptie

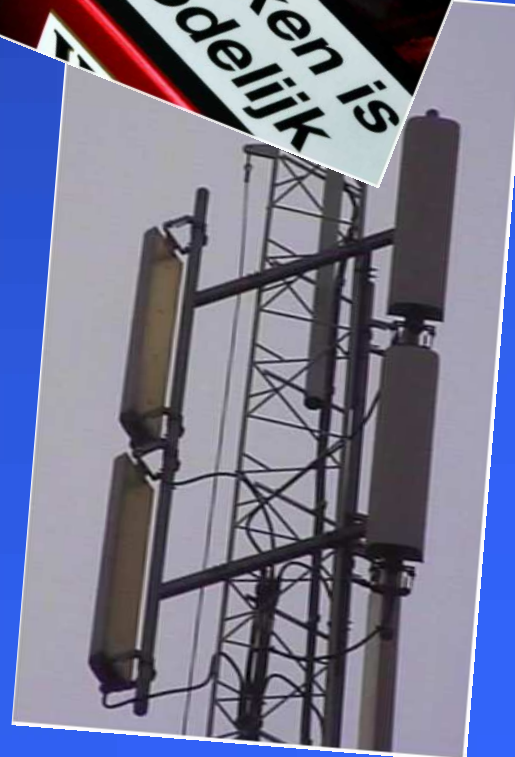

Is er een principiële verschil tussen

- 10 keer 1 dode of 1 keer 10 doden?
- Een slachtoffer vanwege een auto-ongeluk of een slachtoffer door een externe veiligheid ongeval?

Vrijwillige risico's: waar ligt de grens?

Onvrijwillige risico's?

Is er een principieel verschil tussen vrijwillige en onvrijwillige risico's?

Of gaat het om:

- Wat je over de “kans” communiceert
- Waar je mensen bewust van maakt
- Welk inzicht je hebt om af te wegen

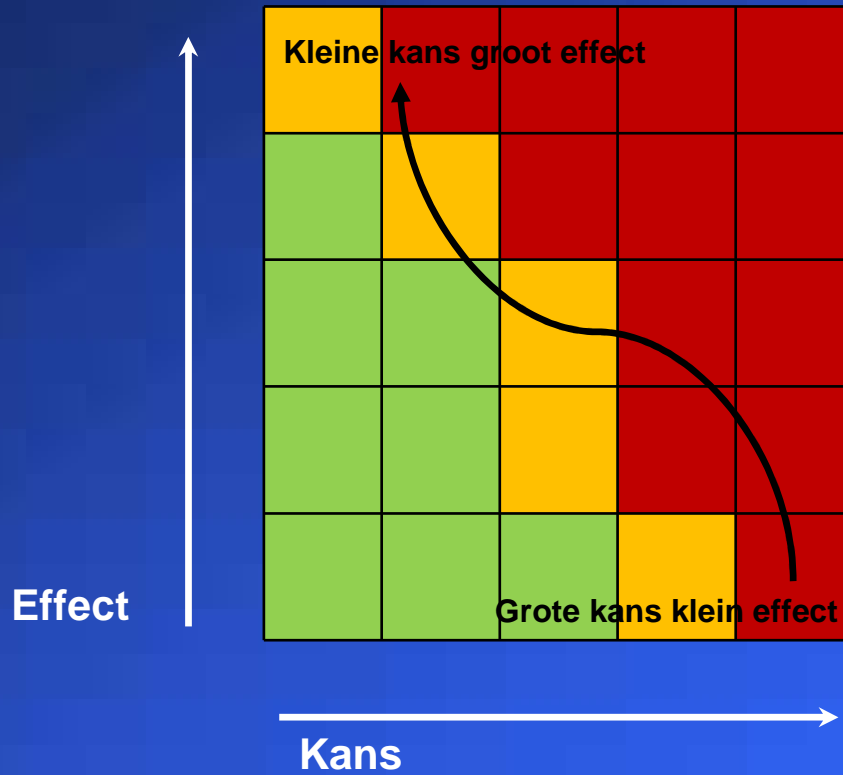

En dan de maatschappelijke context

- Toename risico's door industriële ontwikkeling
- Toename economische voordelen, welvaart
- Druk op de ruimtelijke omgeving
- Iedereen wil veilig wonen, werken en recreëren
- **Een risicoloze maatschappij bestaat niet**

Eisen bestuurlijk afwegingsproces

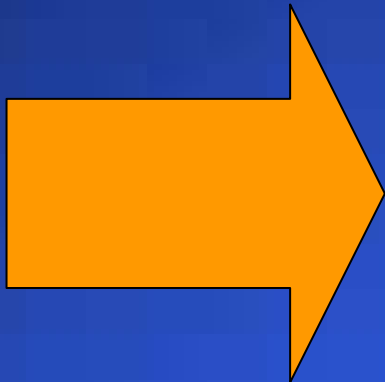

Rijksbeleid groepsrisico na Enschede

- NMP-4

- BEVI, Basisnet...

- Ketenstudies

- **Bestuurlijke** verantwoordingsplicht
- Maakt lokale afweging **met MKBA** mogelijk
- Kansen voor bestuurlijke sturingsfilosofie

NMP-4

- **Waarom nog steeds actueel?**
- **Maar: externe veiligheid één van de zeven grote milieuproblemen of één van de grote RO problemen?**

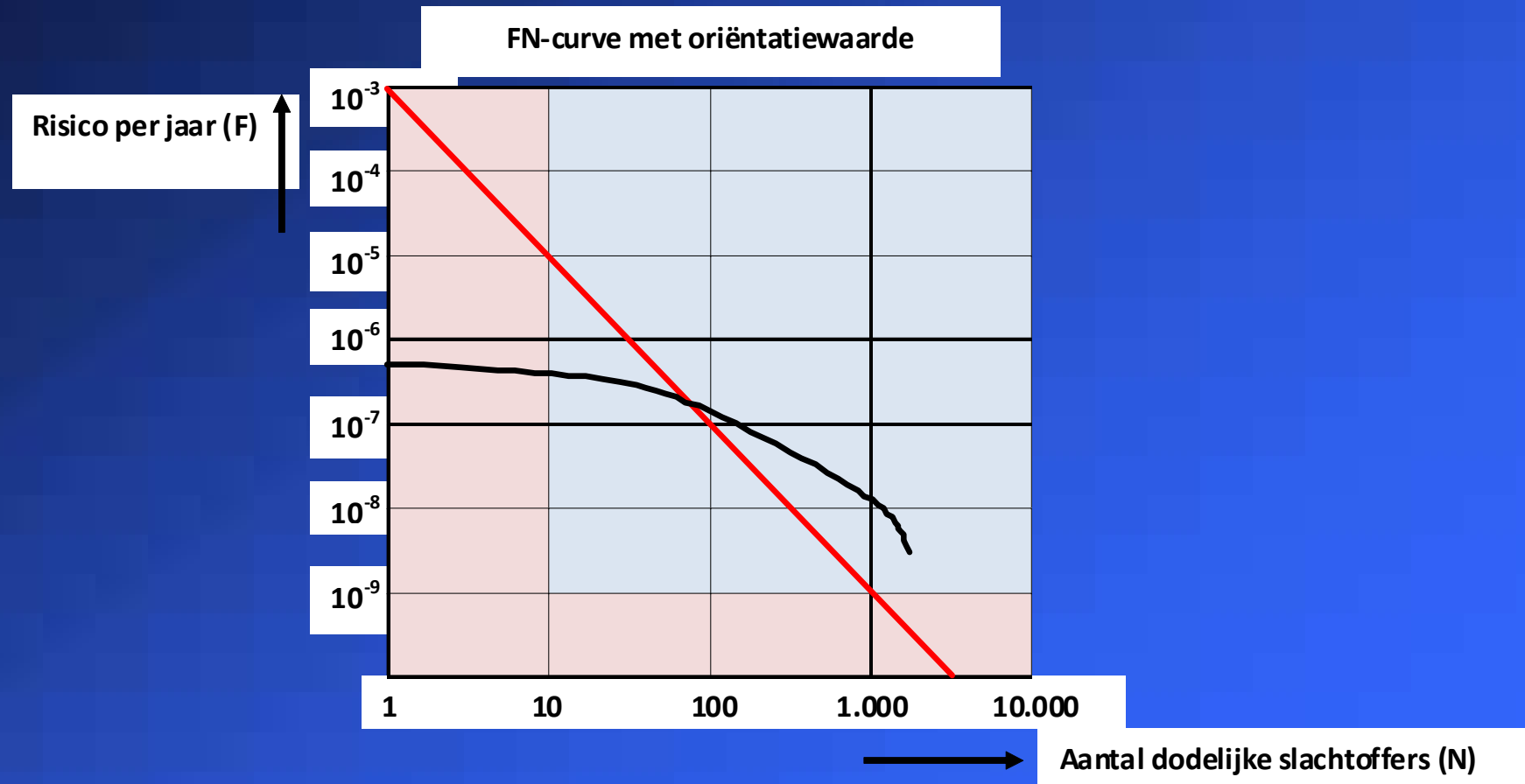

Probleemstelling

- **Geen beleidsinstrumentarium om risico's op waarde te schatten**
- **Oriëntatiewaarde wordt als pseudo-norm gebruikt**
- **Geen sprake van bewuste bestuurlijke afweging**

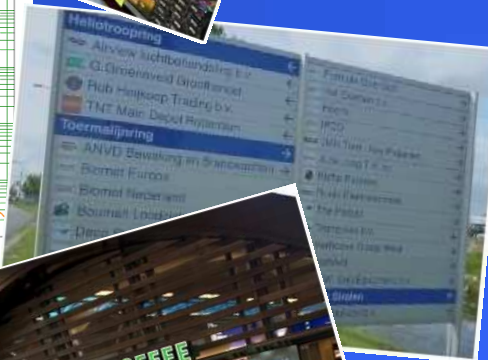
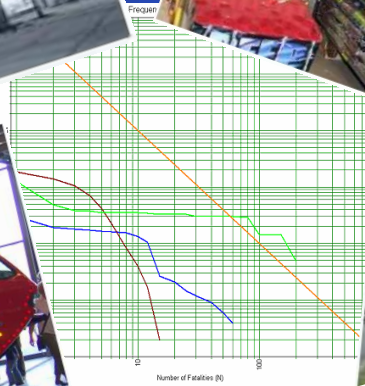
Oriëntatiewaarde staat een genuanceerde afweging in de weg

Omgevingsfactoren

Omgevingsfactoren: *iedere locatie van een risicobron is anders!*

Groepsrisico gaat om evenwicht “contingentiebenadering”

Uitdaging

- **Vinden van betaalbare en haalbare maatregelen voor risicoknelpunten**
- **Zorgen voor evenwicht tussen economie, maatschappij en hulpvraag**
- **Aanpak risicobron en/of gerichte aanpak ruimtelijke ordening**

Hoe doet de Mal Groepsrisico dat?

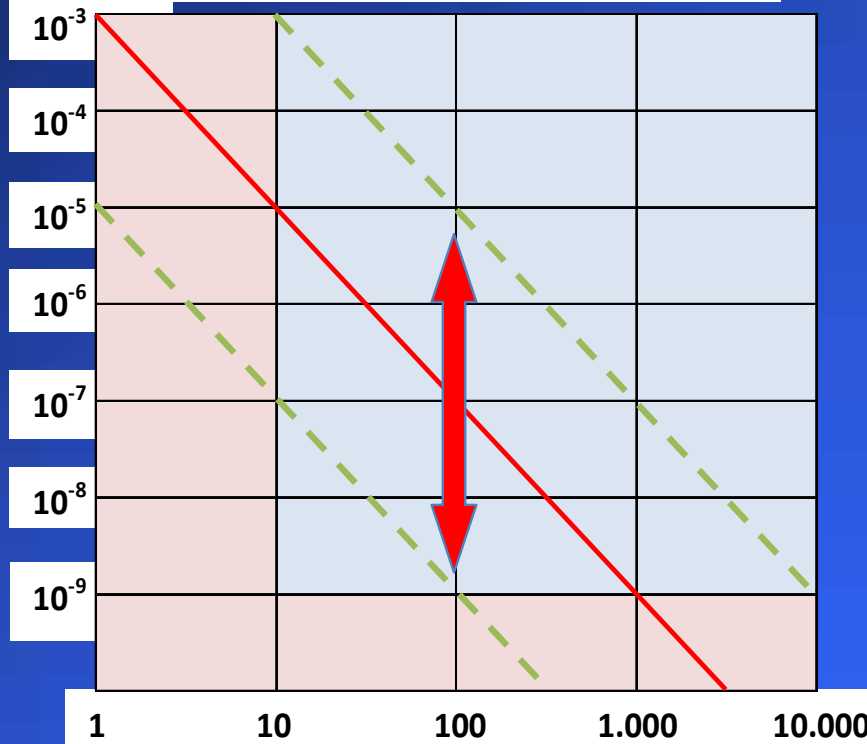
- **Scenario en omgevingsgebonden drempelwaarde**
- **Maatschappelijke kosten-batenanalyse**
- **Maatregelencatalogus**

Systematiek drempelwaarde

Range drempelwaarde rampscenario's
aan de hand van categorieën hulpvraag

Risico per jaar (F)

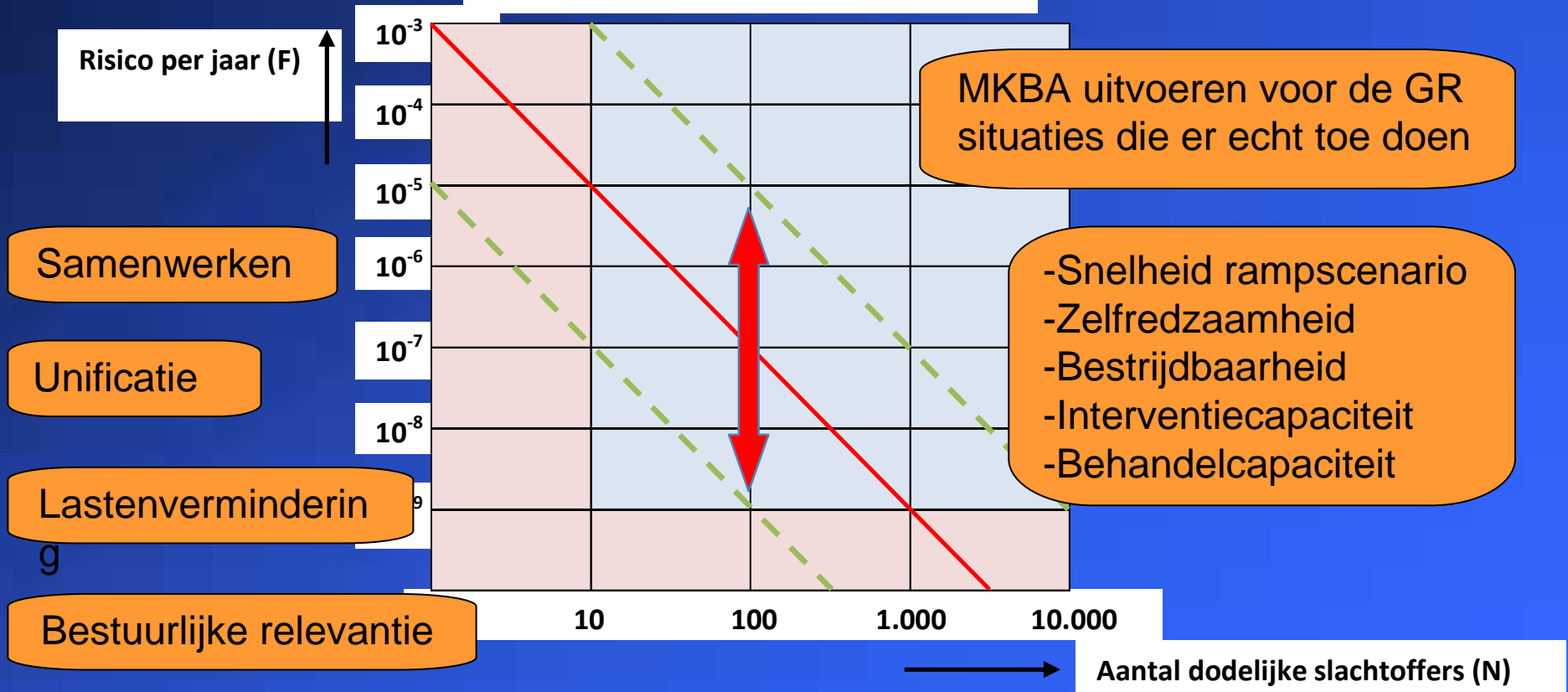

Aantal dodelijke slachtoffers (N)

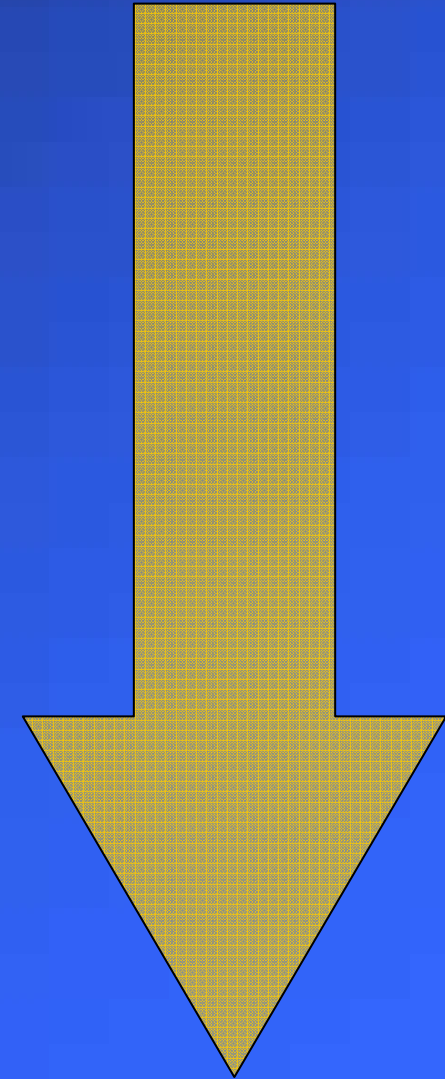
Systematiek wel of geen MKBA

Range drempelwaarde rampscenario's
aan de hand van categorieën hulpvraag

Uitgangspunten

- Drempelwaarde toets samen door brandweer en bevoegd gezag
- Richten op de GR-situaties die er toe doen
- Dan bestuurlijke afweging met behulp van MKBA

MKBA vergelijingscategorieën

- **Kosten van de maatregelen (aan de bron of de omgeving)**
- Kosten van de rampenbestrijding en hulpverlening
- **Toe- of afname van het verwachte aantal slachtoffers (doden, T1- en T2 slachtoffers)**
- Toe- of afname van de verwachte schade (maatschappelijke ontwrichting)
- Economische voordelen van de betreffende risicovolle activiteit
- Effecten op de ruimtelijke ontwikkeling
- Effecten op de leefbaarheid

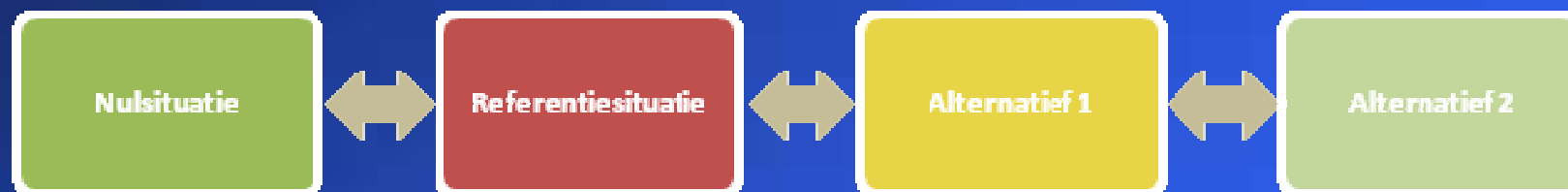

MKBA

- **Maatregelencatalogus**
- **Discontovoet, afschrijving, onderhoud**
- **Keuze monetariseren, kwantificeren of kwalificeren**
- **Ethische aspecten monetariseren slachtoffers**
 - Bijvoorbeeld 150 doden minder zijn ook baten!

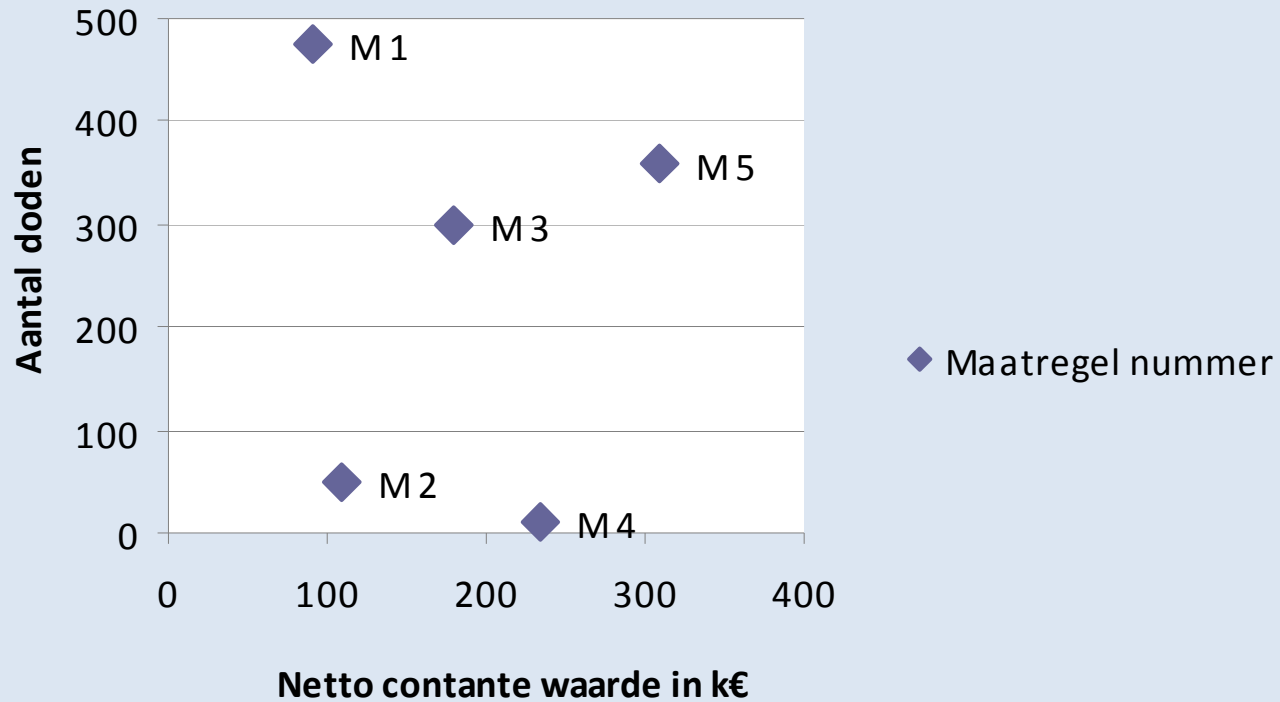

Afweging MKBA

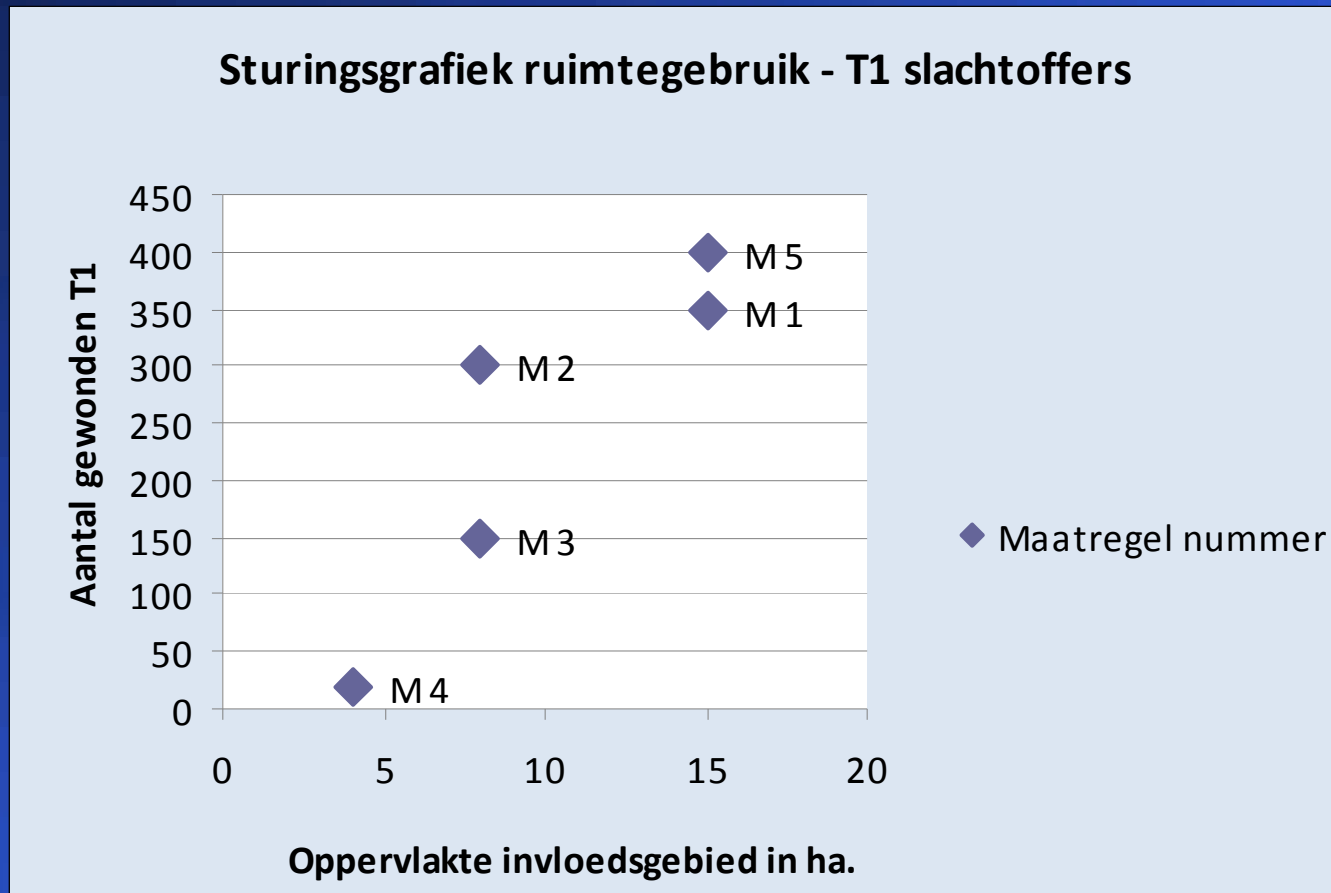

Sturingsfilosofie 1

Sturingsgrafiek slachtoffers letaal - kosten maatregel

Sturingsfilosofie 2

Juridische legitimatie MKBA

- **Kwaliteitseisen NMP-4**
- **Besluit externe veiligheid inrichtingen**
 - Bij de beoordeling van het groepsrisico gaat het uiteindelijk om de maatschappelijke kosten en baten
 - Als de maatschappelijke baten groot zijn kunnen de risico's eerder worden geaccepteerd

Wat levert het instrument op?

- **Bewuste bestuurlijke afweging aan de hand van een geconditioneerde contingentiebenadering**
- Inzicht in sturingsmogelijkheid risico's
- Herstellen evenwicht omgevingsfactoren
- Samenwerking brandweer en bevoegde gezag
- Unificatie en kwaliteitsverbetering
- **Lastenvermindering**

Vragen?

